

til politiske partier og partipolitisk arbejde gennem medlemskontingenter.

5. Generelt kan det anføres, at Centret ikke finder, at forslaget strider mod gældende menneskeretsforpligtelser. Tværtimod kan det i flere henseender siges at tilsigte en loyal opfyldelse af hensigten med væsentlige menneskeretlige bestemmelser.

6. De menneskeretlige forpligtelser, som kommer på tale, er navnlig:

FN's konvention om civile og politiske rettigheder (CPR) artikel 17 (om beskyttelse af privatlivet), artikel 19 (om menings-/ytringsfrihed og retten til at søge information), artikel 22 (om retten til at slutte sig sammen i faglige organisationer) og artikel 25 (om ret til deltagelse i varetagelsen af offentlige anliggender og valgret), og

ILO konvention nr. 87 (ILO 87) om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig, artikel 2 (om retten til efter eget valg at tilslutte sig en faglig forening) og artikel 3 (om retten til i den faglige forening frit at ordne foreningens administration, virksomhed og programmer), samt

Den Europæiske Menneskeretskonvention (EMRK) artikel 8 (om beskyttelse af privatlivet), artikel 10 (om menings-/ytringsfrihed og ret til at modtage information), artikel 11 (om retten til at slutte sig sammen i faglige organisationer) og EMRK's 1. tillægsprotokol (EMRK TP 1) artikel 3 (om udøvelse af valgretten).

CPR og EMRK dækker i vidt omfang det samme område, omend CPR på visse punkter indeholder en videregående forpligtelse. Det gælder f.eks. i forbindelse med retten til at søge information (informationsretten) og retten til at deltage i varetagelsen af offentlige anliggender på forskellig vis.

7. Disse forpligtelser er på visse punkter fortolket i praksis og er på andre måder suppleret af relevante fortolkningsbidrag.

I henhold til gældende ILO-ret kan en fagforenings (arbejdstager og/eller arbejdsgiverorganisation) aktiviteter ikke begrænses til rent faglige anliggender. Fagforeninger har ret til at beskæftige sig med samfundets økonomisk-politiske problemer og har ret til offentligt at fremsætte synspunkter herom³). Samtidig bør

fagforeninger ikke blive til politiske partier, forbindelser med politiske partier må ikke kompromitere hensynet til beskyttelse af de organiseredes interesser⁴).

Lovregler, som etablerer en nær forbindelse mellem et politisk parti og en fagforening, vil kunne være i strid med ILO 87.

Offentliggørelse af enkeltpersoners navne i forbindelse med støtte til politiske partier er formentlig omfattet af privatsfærebegrebet i EMRK artikel 8⁵). Dette betyder dog ikke nødvendigvis, at en offentliggørelse vil være konventionskrænkende. Ytrings- og informationsfrihedshensyn kan betinge, at en offentliggørelse er berettiget i et demokratisk samfund.

I situationer, hvor der er indgået en eksklusivaf-tale, og hvor pågældende fagforening samtidig støtter et eller flere politiske partier, kan der også foreligge en krænkelse af ytringsfriheden⁶).

I en sag for Den Europæiske Menneskeretskommission, sag 12090/86 Monica Lilja mod Sverige, påstod klager, at hendes rettigheder efter EMRK artiklerne 9, 10, 11, 14 og 17 var krænkede, idet hun som medlem af det svenske kommunalarbejderforbund blev tvunget til automatisk medlemskab af det svenske socialdemokrati (SAP). Hvis hun, der var medlem af et andet politisk parti, ikke ville være medlem, skulle hun efter fagforeningens regler selv tage initiativ til at melde sig ud. Dette udgjorde efter klagers opfattelse en krænkelse af hendes ytringsfrihed (her retten til ikke at blive tvunget til en politisk ytring) og den negative fagforeningsfrihed. Under sagen blev det oplyst, at det svenske socialdemokrati havde ændret partilovene med virkning fra december 1990, således at medlemskab kun kan opnås ved personlig indmelding. Efter en mundtlig høring og en analyse af den svenske retstilstand blev sagen erklæret »inadmissible«, fordi »the Commission considers that an action before the Swedish courts in which the applicant might have asked for a declaration that she was not a member of the SAP could have been based on reasonable legal arguments under Swedish law and can therefore not be considered to have been without any prospects of success«⁷).

8. Af de gældende menneskeretlige forpligtelser synes at kunne udledes bl.a. følgende ret-